

Sygn. akt VII GC 179/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy VII Wydział Gospodarczy w B.

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Beata Gnatowska

Protokolant: Krzysztof Kruglicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 roku w B.

sprawy z powództwa **M. M.**

przeciwko **A. W.**

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej A. W. na rzecz powoda M. M. kwotę 80.440,92 zł (osiemdziesiąt tysięcy czterysta czterdzieści złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lipca 2013 roku do dnia zapłaty.

2. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.620,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII GC 179/15

UZASADNIENIE

Powód M. M., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. M., w pozwie skierowanym przeciwko A. W., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe (...) A. W., domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 80.044,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k. 2-8 akt).

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, że w związku z nawiązaną współpracą ze stroną pozwaną, została wystawiona na rzecz pozwanej faktura VAT nr (...), która została przez nią uregulowana jedynie częściowo. Stąd powód w niniejszym postępowaniu dochodził pozostałej nieuregulowanej, wymagalnej należności w w/w wysokości.

Sąd Okręgowy w Białymstoku VII Wydział Gospodarczy, nakazem zapłaty wydanym w sprawie o sygn. akt VII GNc 147/15, nakazał pozwanej A. W., aby zapłaciła powodowi M. M. kwotę 80.044,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od dnia 6 lipca 2013 r. oraz kwotę 4.616,75 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.617,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (k. 45 akt).

Pozwana A. W., prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe (...) A. W., w sprzeciwie od nakazu zapłaty zaskarżyła go w całości i zarzuciła stronie powodowej nieterminowe wykonanie umowy dostarczenia okien z winy powoda, skutkujące powstaniem szkody u pozwanej w postaci kar umownych oraz kosztów dłuższego utrzymania ekipy montażowej w C., spowodowanego niedostarczeniem okien przez powoda w terminie i zgłosiła w związku z tym zarzut potrącenia należności pieniężnej w wysokości

80.594,80 zł tytułem szkody powstałej po stronie pozwanej, a wynikającej z nieterminowego wykonania umowy dostarczenia okien przez powoda.

Mając na względzie powyższe, pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k. 49-53 akt).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Bezsporne pomiędzy stronami postępowania – powodem M. M., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. M. (odpis (...) k. 13 akt) oraz pozwaną A. W., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe (...) A. W. (odpis (...) k. 12 akt) – pozostawało to, że nawiązała się pomiędzy nimi współpraca gospodarcza, w ramach której pozwana zamówiła w dniu 5 maja 2013 r., zgodnie z przyjętym sposobem komunikacji i składaniem zamówień u powoda, stolarkę okienną (oferta wraz z korespondencją mailową nt. zamówienia k. 25-29 akt oraz referencje pozwanej k. 30-37 akt).

Zamówienie obejmowało 48 sztuk okien PCV białych o wymiarach 2320x2000, 2 sztuki okien PCV białych o wymiarach 2320x1420, 118 sztuk okien PCV białych o wymiarach 860x1120 oraz 140 sztuk okien PCV białych o wymiarach 1300x1970 i 308 sztuk otworów pod nawiewnik.

Pozwana dokonała przedmiotowego zamówienia u powoda z uwagi na okoliczność, że wygrała przetarg na „wymianę stolarki okiennej w placówkach oświatowych w C. w roku 2013” (pismo z dnia 10 kwietnia 2014 r. z Urzędu Miasta C. k. 18-19 akt). Przy użyciu materiałów, które dostarczyła strona powodowa, pozwana zrealizowała w/w inwestycję.

Zamówione przez pozwaną wyroby stolarki okiennej zostały dostarczone przez powoda w miejsca wskazane przez pozwaną w C.. Z tytułu wykonania i dostarczenia przedmiotu zamówienia powód wystawił fakturę VAT nr (...) z dnia 14 czerwca 2013 r. na kwotę 140.044,92 zł z terminem płatności określonym na dzień 5 lipca 2013 r. (k. 21 akt). Faktura została uznana i zaakceptowana podpisem upoważnionej do tego osoby. Potwierdzeniem odbioru przedmiotu zamówienia były dodatkowo dokumenty (...) (k. 23-24 akt), również opatrzone stosownym podpisem.

Do dnia wniesienia powództwa pozwana nie opłaciła w całości należności wynikającej z w/w faktury VAT. Uczyniła to jedynie częściowo, bowiem w dniu 13 czerwca 2013 r. wpłaciła na rachunek powoda kwotę 60.000,00 zł tytułem zaliczki z dopiskiem „uznanie” (k. 22 akt).

Mając na uwadze powyższe, strona powodowa skierowała do pozwanej wezwania do zapłaty z dnia 2 grudnia 2013 r. oraz z dnia 8 stycznia 2015 r. (k. 14-17) oraz poinformował pozwaną pismem z dnia 20 grudnia 2013 r. o wszczęciu postępowania mającego na celu umieszczenie pozwanej w Krajowym Rejestrze Długów (k. 20 akt), co jednak nie przyniosło skutku w postaci uregulowania pozostałej części zobowiązania pozwanej i stało się asumptem do wniesienia przedmiotowego powództwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

W ocenie Sądu, umowa łącząca strony podlega zakwalifikowaniu jako umowy dostawy, o której mowa w art. 605 k.c. Zgodnie z dyspozycją wskazanego przepisu, przez umowę dostawy dostawca (w tym wypadku powód) zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczenia częściami albo okresowo, a odbiorca (pозwana) zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny.

Zaakcentowania wymaga, że poza sporem pozostawało: zawarcie umowy pomiędzy stronami, przedmiot umowy, wysokość wynagrodzenia objętego umową, wykonanie umowy przez powoda, odebranie przez pozwaną przedmiotu umowy, niekwestionowanie przez pozwaną ilości i jakości przedmiotu umowy, prawidłowość wystawionej przez powoda faktury VAT nr (...) oraz podpisu dokonanego przez pozwaną, zakres prac dokonanych przez pozwaną przy użyciu okien zakupionych u powoda oraz okoliczność, że zaliczka wpłacona przez pozwaną w dniu 13 czerwca

2013 r. w wysokości 60.000,00 zł została wpłacona na poczet w/w faktury. Osią sporu na gruncie przedmiotowego postępowania okazała się być terminowość wykonania umowy przez stronę powodową.

Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniosła zarzut potrącenia, wskazując przy tym na szkodę w wysokości 80.594,80 zł, którą rzekomo poniosła z tytułu nieterminowego wykonania umowy przez stronę powodową. W zamówieniu został wskazany termin realizacji zamówienia (10 czerwca 2013 r.). W ocenie pozwanej powód w terminie dostarczył jedynie część okien, co wynikać miało z przekreślenia wydania na dokumencie (...). Pozostała część zamówienia – 72 sztuki okien – miała dotrzeć do C. z trzytygodniowym opóźnieniem i została odebrana przez osobę nieuprawnioną, która nie wskazała daty odbioru. Pozwana stanęła na stanowisku, że nieterminowość powoda spowodowała przestój w pracy, opóźnienie przez nią realizacji całości kontraktu (umowy k. 57-66) oraz wygenerowała dodatkowe koszty, z uwagi na dłuższe przebywanie w (...)-osobowej ekipy pracującej na rzecz pozwanej. Na szkodę pozwanej składać się miały wymienione przez nią w sprzeciwie koszty i kary umowne wynikające z nieterminowego wykonania umowy przez stronę powodową (rachunki k. 67-76 akt). W tym stanie rzeczy, w ocenie pozwanej, podniesienie przez nią zarzutu potrącenia względem powoda należności w wysokości 80.594,80 zł, jawiło się jako w pełni zasadne.

Powód, ustosunkowując się do stanowiska pozwanej wskazał, że całe zamówienie, o którym mowa w niniejszej sprawie, zostało dostarczone terminowo. P. partię okien w liczbie 240 sztuk dostarczył pozwanej w dniu 8 czerwca 2013 r., o czym świadczy dokument wydania (...) opatrzony podpisem P. W. – niekwestionowany przez pozwaną. Kolejna partia okien, 72 sztuk, została dostarczona pozwanej w dniu 10 czerwca 2013 r. – a więc w dniu, w którym powód miał wykonać swoje zobowiązanie. Na dowód tej okoliczności, powód dostarczył fakturę VAT nr (...) z dnia 13 czerwca 2013 r., wystawioną przez (...), której to powód zlecił usługę transportową dokonania dostawy drugiej partii okien (k. 159 akt). Z w/w faktury wynika, że dostawa została wykonana w dniu 10 czerwca 2013 r. Odbiór okien poświadczył zaś pracownik pozwanej – p. S. (k. 154-157).

Nieuzasadnione w ocenie powoda okazało się twierdzenie pozwanej o braku uprawnienia p. S. nie kwestionując przy tym odbioru przedmiotu umowy. Niezależnie od powyższego powód wskazał, że nawet gdyby w/w osoba została uznana za nieuprawnioną, to zgodnie z 452 k.c. można spełnić świadczenie do rąk osoby nieuprawnionej i być zwolnionym ze świadczenia w takim zakresie, w jakim wierzyciel ze świadczenia skorzystał. W niniejszej sprawie bezsporne pozostawało, że pozwana z w/w świadczenia skorzystała używając całości dostarczonych materiałów, dostarczonych przez powoda wyrobów stolarki okiennej do realizacji kontraktu zawartego z Gminą M. C..

Pełnomocnik powoda, na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 r., wobec zarzutu potrącenia dokonanego przez pozwaną, podniósł zarzut bezskuteczności potrącenia wobec niespełnienia przesłanek z art. 498 k.p.c.

W związku z powyższym, Sąd zobligowany był ustalić istnienie wymagalności wierzytelności pozwanej względem powoda w dacie jej zgłoszenia do potrącenia z bezsporną wierzytelnością powoda.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że analogiczną sytuację badał Sąd Apelacyjny w Katowicach, który w wyroku z dnia 24 kwietnia 2015 r., wydanym w sprawie V ACa 744/14, zwrócił uwagę, iż „z charakteru potrącenia wynika, że niezależnie od tego w jakiej formie uprawniony będzie go realizować, zawsze spełnione muszą być przesłanki skuteczności podjętej czynności. Warunkujące tę skuteczność przesłanki wymagalności i zaskarżalności wierzytelności muszą istnieć w czasie złożenia oświadczenia o potrąceniu i dotarcia jego treści do wiadomości dłużnika wierzytelności. Nie wywołuje zatem żadnego skutku złożenie oświadczenia o potrąceniu niewymagalnej wierzytelności. Oznacza to, że potrącający powinien złożyć oświadczenie po ziszczeniu się tej przesłanki, a jeśli dokonał tego we wcześniejszym czasie musi złożyć ponowne oświadczenie (por. wyrok SN z dnia 9 listopada 2011 r., II CSK 70/11 nie publ.).

Przyjmuje się także, że dla skuteczności oświadczenia o potrąceniu powinno ono konkretyzować rodzaj i wysokość obu wierzytelności objętych potrąceniem. Zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007 r. III CZP 58/07 (OSN 2008, Nr 5, poz. 44), dla osiągnięcia tego skutku pozwany powinien zatem zindywidualizować swoją wierzytelność oraz skonkretyzować jej zakres przedstawiony do potrącenia z wierzytelnością powoda, wskazując

zwłaszcza przesłanki jej powstania, wymagalności i wysokości oraz dowody w celu ich wykazania. Brak jednego z tych elementów powoduje bezskuteczność podjętej czynności, a możliwość jej konwalidowania, jako jednostronnej czynności prawnej, jest wyłączona (tak również: SN w wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r., III CSK 317/11, nie publ.).

Z kolei, przez wymagalność wierzytelności rozumie się stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności, a dłużnik jest obowiązany spełnić świadczenie. Wówczas też następuje dopuszczalność potrącenia (por. wyrok SN z dnia 18 stycznia 2008 r., V CSK 367/07, nie publ.). Na ogół wymagalność powstaje z chwilą nadejścia terminu spełnienia świadczenia, który może być określony w ustawie bądź oznaczony przez czynność prawną albo wynikać z właściwości zobowiązania. Jeżeli termin spełnienia świadczenia nie został oznaczony, powinno być ono spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania zobowiązania (art. 455 k.c.), chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jak zaś wskazał Sąd Najwyższy w chwałę z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 76/14, aprobując przeważające poglądy doktryny i orzecznictwa, wierzytelność jest wymagalna w rozumieniu art. 498 § 1 k.c. w terminie wynikającym z art. 455 k.c.” (zobacz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2015 r., V ACa 744/14, LEX nr 1682850).

Przytoczoną argumentację wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy orzekający w sprawie w pełni podziela i przyjmuje za własną.

W oświadczeniu o potrąceniu, zawartym w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 10 czerwca 2015 r. pozwana określiła swoją wierzytelność w kwocie 80.594,80 zł jako szkodę wyrządzoną nieterminowym wykonywaniem przez powoda umowy dostawy. Nie wskazała natomiast dowodów potwierdzających okoliczność, że nastąpić miało trzytygodniowe opóźnienie w realizacji zobowiązania przez powoda. Nie ulega z kolei wątpliwości, że tak oznaczona wierzytelność winna być traktowana jako zobowiązanie bezterminowe, skoro podstawą żądania stał się art. 471 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 marca 2015 r., I ACa 129/15, LEX nr 1682883). Takie zobowiązanie staje się wymagalne w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania (art. 455 k.c.). Ponieważ pozostaje poza sporem, że pozwana nie wzywała powoda do zapłaty odszkodowania przed złożeniem oświadczenia o potrąceniu, jej wierzytelność z tego tytułu nie była wymagalna w chwili składania oświadczenia.

W tej sytuacji i wobec treści art. 498 k.c., który uzależnia dopuszczalność potrącenia m.in. od wymagalności wierzytelności i jej skonkretyzowania, skoro nie mogło dojść - wobec braku tych przesłanek - do wzajemnego umorzenia obu wierzytelności, odpadła również potrzeba badania merytorycznej zasadności teje wierzytelności.

Pełnomocnik pozwanego na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 r. powoływał się na rzekomo przesłane oświadczenie o potrąceniu stronie powodowej, ta jednak wyraźnie zaprzeczyła tej okoliczności, zaś pozwany nie złożył żadnego dowodu na poparcie tego faktu. Gdyby rzeczywiście miał on miejsce stałby się przedmiotem argumentacji podniesionej w sprzeciwie, a to nie miało miejsca. Zarzut potrącenia jest bowiem czynnością procesową. Jego podniesienie w procesie oznacza powołanie się na fakt dokonania potrącenia i wynikające stąd skutki. Jest to tak naprawdę zarzut nieistnienia, umorzenia lub wygaśnięcia wierzytelności powoda (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2014 r., I ACa 431/14, LEX 1544879). W przypadku zastępowania strony przez pełnomocnika procesowego założenie celowego działania mocodawcy w kierunku wygrania procesu pozwala przyjąć, że zakresem umocowania strona objęła także złożenie w jej imieniu oświadczenia woli, jeżeli jest to niezbędne w ramach obrony jej praw w procesie (wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2004 r., I CK 181/03, LEX 163977, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., IIICNP 7/14, LEX nr 1640245). Złożenie oświadczenia o potrąceniu, czy to podniesienie zarzutu potrącenia bez wcześniejszego złożenia takiego oświadczenia, jest możliwe przez pełnomocnika w imieniu samej strony, o ile posiada do tego upoważnienie do dokonywania czynności materialno-prawnych. Analogicznie wymóg tego rodzaju dotyczyć więc musi także adresata takiego oświadczenia o potrąceniu, którym jest strona, za którą może ewentualnie również działać pełnomocnik posiadający umocowanie do przyjmowania w jej imieniu oświadczeń o charakterze materialno-prawnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 grudnia 2014 r., I ACa 875/14, LEX nr 1668638, wyrok Sadu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 listopada 2014 r., VI ACa 100/14, LEX nr

1663086). W niniejszym procesie żaden z pełnomocników obu stron nie dysponował szczególnym pełnomocnictwem do składania czy też przyjmowania oświadczeń o charakterze materialnoprawnym.

Mając na uwadze powyższe, wobec uznania bezskuteczności zarzutu potrącenia postawionego przez pozwaną, prowadzenie dalszego postępowania w sprawie okazało się być zbędne dla rozstrzygnięcia (postanowienie wydane na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 r., adnotacja 01:17:23, k. 289v akt).

Warte końcowego zaakcentowania jest jednak, że przesłuchani w sprawie na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 r. świadkowie: B. K., S. M. i W. K., pomimo iż zeznania ich okazały się nie mieć ostatecznie znaczenia dla przedmiotowego rozstrzygnięcia, potwierdzili terminowe wykonanie zobowiązania przez powoda. Transport pojechał w dwóch dostawach: 8 i 10 czerwca 2013 r., a zatem w całości dotarł w terminie. Jego zaś podział wynikał z braku możliwości załadunku na jeden samochód. Z kolei, przesłuchiwana również w charakterze świadka J. S., nie miała wiedzy odnośnie terminu realizacji prac (protokół rozprawy, adnotacje od 00:19:14 do 01:00:50, k. 286v.-289), ale potwierdziła wykorzystanie okien do inwestycji.

W związku z powyższym, Sąd uwzględnił powództwo M. M. w oparciu o art. 605 k.c.

O odsetkach w związku z opóźnieniem pozwanej, która była zobowiązana dokonać wpłaty na rzecz powoda należności wynikającej z faktury VAT nr (...) do dnia 5 lipca 2013 r., orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.p.c.

Z kolei o kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c., a więc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na wartość kosztów złożyły się poniesione opłaty i wydatki oraz wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o § 6 pkt. 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013r, poz. 490).